

KAJET - WARMIŃSKO-MAZURSKI KWARTALNIK OŚWIATOWY

ukazuje się od 1993 roku

REDAGUJE ZESPÓŁ:

Agnieszka Spikert
 Elżbieta Szymborska
 Wojciech Tański
 Wiesława Zielińska
 członek honorowy
 Barbara Antczak

REDAKTOR NACZELNY

Wojciech Tański

ADRES REDAKCJI

Warmińsko-Mazurski
 Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
 10-447 OLSZTYN
 ul. Głowackiego 17
 tel. 89 522-85-18 pok. 114
 e-mail: kajet@wmodn.olsztyn.pl

SKŁAD KOMPUTEROWY

Leszek Kalinowski

Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania zmian formalnych oraz skrótów w tekście.

TREŚĆ NUMERU

W. Tański - Drogi Czytelniku	3
G. Wiergowski - Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu..	5
L. Kalinowski - Myśl komputacyjnie!	8
B. Osik - Nowy awans zawodowy	10

Z ŻYCIA SZKÓŁ

M. Stefanowicz - Święto Niepodległości	11
M. Stefanowicz - Tropem Wilczym w Lipowinie	11
W. Skrobot - Odchwaszczanie historii	12
K. Gajewski - Wakacyjne mitosierdzie	13
M. Gromacka - Z Biesala do Maynooth!	13
J. Lisowska - Uroczysty apel w orneckim ZSO	14
W. Lipińska - Uczennice orneckiego liceum w Radiu...	14
Biegają dla Niepodległej	14
L. Nowacka - Francuzi w Zespole Szkół Budowlanych	15
N. Urbanowicz - Nowatorska lekcji patriotyzmu	16
Targi Ekonomii Społecznej w orneckim ZSO	16
Żywe lekcji historii	17
Opowieści tączą pokolenia	17
Nowe pokolenia na rynku pracy	18
M. Gromacka, K. Jarczyk - Wielkie zakupy ...	18
M. Gromacka - Wycieczka naukowa do Torunia	18
K. Gajewski - Kromka chleba dla sąsiada	19
K. Gajewski - Szlifowanie języka w grodzie Kopernika	20
K. Gajewski - Niepodległa i wolontariusze	20
H. Kurdziewo - Projekty unijne w szkole podstawowej	21
L. Tchórz - Zasoby biblioteki ukraińskiej w...	23

Drogi Czytelniku,

cieszę się, że mogę się z Tobą spotkać po raz kolejny i jak zwykle na nasze spotkanie przyniosłem Ci garść artykułów i relacji, którymi chciałbym się z Tobą podzielić. Mam nadzieję, że Twoje wyrafinowane podniebienie i wykwintny smak znajdą coś wartego skosztowania w różnorodnym menu *Kajetu*. Przepraszam za tę kulinarną semantykę, to chyba wpływ oglądania nadmiernej liczby programów o jedzeniu i gotowaniu, a może wpływ jesieni i nadciągającej zimy. Wszak mój atawizm domaga się podfutrowania przed tą ostatnią. Ciało ze strachu przed chłodem prosi o dodatkową warstwę tłuszczu, a i umysł w długie jesienne wieczory pragnie więcej pokarmu. Szkoda tylko, że ten pierwszy rodzaj pokarmu jest bardziej widoczny na pierwszy rzut oka. Najważniejsze jednak to kochać siebie takim, jakim się jest i zadbać o równowagę między pokarmem dla ducha i dla ciała.

Drogi Czytelniku, rozpal ogień w kominku lub chociażby w świecy, nalej sobie lampkę wina, usiądź wygodnie i oddaj się lekturze *Kajetu*. Pamiętaj, że „każdy ma swoją opowieść” ...

*Za naszym oknem pada deszcz
Na piecu skrzypce stroi świerszcz
Dziewczyny płaczą, bo skończyło się już lato
I tylko słychać gdzieś*

*Koncert jesienny na dwa świerszcze i wiatr w kominie
W ogrodzie zasnął pod gruszą chochoł
I śni o pięknej dziewczynie
A Strach na wróble przydrożne wierzby liczy
Tańcząc na miedzy w objęciach polnej myszy*

*Koncert koncert koncert jesienny na dwa świerszcze i wiatr w kominie
Koncert, co z babim latem odpłynie
Pnie drzew pokryły się dawno mchem
Wiatr rozwiął jeszcze jeden dzień
A na ścierniskach pozapały się ogniska
W oddali snuje się*

*Koncert jesienny na dwa świerszcze i wiatr w kominie
W ogrodzie zasnął pod gruszą chochoł
I śni o pięknej dziewczynie
A Strach na wróble przydrożne wierzby liczy
Tańcząc na miedzy w opięciach polnej myszy*

*Koncert, koncert, koncert jesienny na dwa świerszcze i wiatr w kominie
Koncert, co z babim latem odptynie
Wywietrzył dawno zapach żniw
Szczelnie zamknięto wszystkie drzwi
Ludzie czekają może już ju
koncert koncert
tro będzie biało
Pod piecem cicho brzmi*

*Koncert jesienny na dwa świerszcze i wiatr w kominie
Uciekł na drogę pokochał wierzbę i nagle gdzieś się rozptynał
A strach na wróble leży samotny w polu
Mysz go rzuciła uciekła do stodoły
Koncert, koncert, koncert jesienny na dwa świerszcze i wiatr w kominie
Dziś ze świerszczami zasnął już na zimę*

Wojciech Niżyński,

Koncert jesienny na dwa świerszcze

*Z życzeniami sukcesów dydaktycznych w nowym roku szkolnym w imieniu
Redakcji*

Wojciech Tański

Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu 1920

Redakcja Kajetu, pragnąc na łamach kwartalnika włączyć się w obchody 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, postanowiła zamieścić pracę nauczyciela ze szkoły w Rumianie - Grzegorza Wiergowskiego, który w opracowaniu „Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu 1920. Materiały dydaktyczne” przedstawił historię dochodzenia wymienionych w tytule ziem do niepodległości. Ze względu na rozmiary pracy zostanie ona podzielona na kilka części zamieszczonych w kolejnych numerach czasopisma. Sądzymy, że publikacja ta zainteresuje nie tylko nauczycieli historii, ale wszystkich, którzy chcą wzbogacić swoją wiedzę na poruszany w niej problem. Niewątpliwym walorem opracowania Grzegorza Wiergowskiego jest zamieszczona w nim dokumentacja fotograficzna. Zachęcamy zatem do zapoznawania się z tą wyjątkową pracą. W tym numerze jej fragment zostaje poprzedzony recenzją wydawniczą.

*W imieniu Redakcji
Wojciech Tański*

Recenzja wydawnicza pracy Grzegorza Wiergowskiego - „Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu 1920. Materiały dydaktyczne”

Akcja plebiscytowa w 1920 posiada już sporą literaturę, tu otrzymaliśmy szczegółową relację dla Ziemi Lubawskiej. Działalność plebiscytowa z 1920 roku, aczkolwiek nie osiągnęła oczekiwanych wyników, jednak zrodziła wielki entuzjazm wśród Polaków zamieszkujących

Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu 1920. Materiały dydaktyczne (cz.1)

Rys historyczny do zakończenia I wojny światowej

W czasach średniowiecza terytoria dzisiejszej północno-wschodniej Polski zamieszkałe były przez plemiona pruskie. Wprawdzie Prusowie nie zdołali utworzyć scentralizowanego państwa, ale dla polskich władców stanowili trudne i uciążliwe sąsiedztwo, ponieważ częste wzajemne i tupieskie najazdy wyniszczały przyległe obszary uniemożliwiając spokojną egzystencję osiadłej tam ludności. Mimo podejmowanych już dawniej prób (misja św. Wojciecha w 997 r.) nie udało się też wprowadzić chrześcijaństwa na tereny pruskie. Początkowo pewne efekty przyniosła zainicjowana w 1215 roku misyjna działalność biskupa Chrystiana, a jej spektakularnym rezultatem był chrzest dwóch możnych Prusów – Surwabuno i Warpody, panów ziemi lubawskiej i prawdopodobnie niedalekiego Łążyna. Ciekawe

tereny plebiscytowe. Przede wszystkim zmobilizowała bardziej społeczne i patriotyczne jednostki do działań uświadamiających i agitacyjnych na rzecz oddania swych głosów za Polską.

Problematyką tą zajął się Grzegorz Wiergowski, nauczyciel i historyk z Rybna. Autor syntetycznie przedstawił dzieje omawianych ziem, sytuację społeczno-polityczną ludności oraz przyczyny i okoliczności klęski plebiscytowej. Następnie szczegółowo omówił problem odradzania się Ojczyzny i dramatyczny przebieg walki o jej granice. W jej wyniku do Polski przyłączono niewielki obszar wokół parafii Janowo na Powiślu oraz na Ziemi Lubawskiej wsie Lubstynek (parafia Złotowo), Napromek (parafia Prątnica), a także Groszki (parafia Rumian).

Historię tworzą ludzie. Ślusznie im autor najwięcej poświęcił uwagi – ówczesnym bohaterom walki. Ukazał ich ogromne poświęcenie i zaangażowanie, lecz także cenę, którą zapłacili w formie szyszan i pobicia przez niemieckie bojówki oraz ukazał tragiczny los po wybuchu drugiej wojny światowej. Ich wysiłek i ofiarę upamiętnia pomnik ustawiony w centrum Groszek, a także ścieżka dydaktyczno-historyczna, przypominająca wydarzenia tamtych lat.

Autor wykorzystał literaturę przedmiotu, lecz przede wszystkim wspomnienia i relacje świadków, dzięki czemu opracowanie nabiera cech autentyzmu tamtych dni.

Cenną stroną rozprawy są liczne ilustracje i kopie źródeł ubogacające merytoryczną stronę publikacji, stanowiące wizualny łącznik między dawnymi i nowymi czasami. Gratuluję Autorowi z hasłem Rzymian Vivant sequentes!

Publikacja o charakterze popularno-naukowym, napisana komunikatywnym językiem spełnia warunki stawiane tego rodzaju opracowaniom, jest cennym przyczynkiem dydaktyczno-historycznym i w pełni zasługuje na druk.

ks. prof. dr hab. Anastazy Nadolny

i niezwykle interesujące wydarzenie stanowiła ich wyjątkowa na owe czasy wyprawa do Rzymu w 1215 roku i poddanie papieżowi ziem, którymi władali. Darowiznę ziemi lubawskiej na rzecz biskupa Chrystiana papież zatwierdził w 1216 roku.

Pokojową misję wśród plemion pruskich zmieniło sprowadzenie na ziemię chełmińską przez księcia Konrada Mazowieckiego w 1226 roku rycerzy Zakonu Niemieckiego Szpitala Najświętszej Marii Panny Domu Jerozolimskiego, utworzonego pod twierdzą Akka w 1190 r. Szerzyli oni wśród Prusów chrześcijaństwo mieczem i w stosunkowo krótkim czasie ich pokonali, a na opanowanych terenach budowali zamki i strażnice, umacniając z żelazną konsekwencją swoje rządy. Dla utrwalenia władzy w podbitym kraju Krzyżacy (tak nazywani w Polsce z powodu krzyża umieszczonego na noszonych przez nich płaszczach) sprowadzali na tereny opustoszałe w następstwie wojny osadników z Niemiec, Pomorza,

Śląska i Podlasia oraz przede wszystkim z pobliskiego Mazowsza. W 1243 roku wysłannik (legat) papieża podzielił zajęte przez zakon krzyżacki ziemie na 4 diecezje – chełmińską, pomezzańską, warmińską i sambijską. W każdej diecezji około 1/3 obszaru otrzymał biskup, natomiast pozostałe 2/3 terenu przeszło w bezpośrednie władanie Krzyżaków.

Na terenie diecezji chełmińskiej, w skład której wchodziła ziemia lubawska, Krzyżacy przekazali biskupowi tylko niewielkie tereny wokół Chełmży, Papowa Biskupiego i Wąbrzeźna. Natomiast w ziemi lubawskiej biskup otrzymał większe terytoria, skupione w dwóch szerszych pasmach – od miejscowości Klonowo, Gutowo i Radoszki w kierunku północnym aż do Kurzętnika oraz od jeziora Tarczyńskiego z miejscowościami Rudnik, Jeglia i Rybno poprzez Lubawę na północy do wsi Rożental i Kołodziejki włącznie. Obszary biskupie przedzielone zostały terytoriami krzyżackimi rozciągającymi się od Lidzbarka Welskiego aż do Bratiana.

Rozdzielenie własności biskupiej od zakonnej ogłosił w 1303 roku biskup chełmiński Hermann, a granicę wytyczono ponownie w 1338 roku (dokument wystawiony wspólnie przez biskupa Ottona i wielkiego mistrza Zakonu Dietricha von Altenburg). Wyznaczona wówczas w terenie linia oddzielająca biskupstwo pomezzańskie i tereny krzyżackie od ziemi lubawskiej (prowadziła od Drwęcy wzdłuż rzeki Gizeli, obejmując biskupie Kołodziejki, Grabowo, Wiśniewo i Omule oraz dalej wzdłuż rzeki Rumienicy do jeziora Rumian i to aż do miejsca, gdzie wpływa rzeka Wel, a następnie wzdłuż tej rzeki poprzez jeziora Zarybinek, Tarczyńskie i Grądy) przetrwała przez stulecia, stanowiąc granicę Polski do pierwszego rozbioru w 1772 roku. Granica przecinała między innymi tereny dzisiejszej gminy Rybno, położone częściowo na zachodnim brzegu rzeki Wel w ziemi lubawskiej, a więc wówczas na terytorium biskupów chełmińskich, a tereny na wschód od rzeki Wel i północna część gminy Rybno z miejscowością Groszki, znajdowały się już na terenach podległych bezpośredniej władzy Zakonu.

Zwycięstwo wojsk polskich pod Grunwaldem w 1410 roku osłabiło wprawdzie państwo zakonne, ale dopiero powstanie miejscowej ludności przeciwko wszechwładzy Krzyżaków i wojna trzynastoletnia (1454-1466) wymusiły istotne zmiany terytorialne. Decyzją drugiego pokoju w 1466 roku do Polski przyłączono Pomorze Gdańskie, ziemię chełmińską, rejony wokół Malborka i Elbląga oraz Warmię, tworząc wspólną dzielnicę Prusy Królewskie. Natomiast terytoria przez Zakon zachowane, określane odtąd nazwą Prusy Krzyżackie (Zakonne), stały się lennem Polski. Od 1501 roku wielcy mistrzowie odmawiali jednak składania hołdu lennego królom Polski, co stało się powodem kolejnej wojny polsko-krzyżackiej w latach 1519-1521.

Słabość państwa zakonnego i brak wystarczającej pomocy militarnej ze strony panujących w Europie Zachodniej sprawiły, że wielki mistrz Albrecht Hohenzollern znalazł inne, korzystne dla osobistych celów rozwiązanie.

Po przyjęciu luteranizmu zagarnął bowiem dobra Zakonu i Kościoła, a także podporządkował sobie ziemie i mieszkańców Prus Krzyżackich, podległych mu dotąd tylko jako wielkiemu mistrzowi. Następnie już w charakterze świeckiego władcy złożył w 1525 roku królowi polskiemu Zygmuntowi Staremu hołd lenny na rynku krakowskim. Sekularyzacja (zeświecczenie) reszty rycerzy krzyżackich i wprowadzenie odgórnie nowej religii zamknęły etap istnienia państwa zakonnego, a na to miejsce powstały Prusy Książęce – dziedziczna lenna własność księcia Albrechta Hohenzollerna.

Obecny wielki mistrz Zakonu krzyżackiego Bruno Platter. Zakon ma swoją siedzibę w Wiedniu i zajmuje się działalnością charytatywną. Fot. Grzegorz Mehring/www.gdansk.pl

Oslabienie Polski spowodowało, że panowanie nad Prusami Książęcymi przeszło w ręce dynastii Hohenzollernów rządzących w Brandenburgii. Nowi zwierzchnicy zρέcznie wykorzystując porażki Rzeczypospolitej w wojnie ze Szwedami w czasie, tzw. potopu (1655-1660) uzyskali w traktatach welawsko-bydgoskich w 1657 roku zwolnienie z powinności lennych. Potwierdzeniem pełnej niezależności władców Brandenburgii z tytułu posiadania tych ziem było koronowanie się w 1701 roku Fryderyka I Hohenzollerna w Królewcu na „króla w Prusiech”. Odtąd też zanikła nazwa

Zamek Hohenzollern w Szwabii (Badenia - Wirtembergia) siedziba rodu Hohenzollernów. Obecny właściciel zamku książę Jerzy Fryderyk Hohenzollern nadal używa tytułu księcia Prus (niem. Georg Friedrich Ferdinand Prinz von Preußen).

Prusy Książęce, a na jej miejsce pojawiła się prowincja Prusy. Sama nazwa, przejęta od plemion pruskich, miała jeszcze średniowieczne korzenie. Prusakami bowiem określali się wszyscy mieszkańcy ziem opanowanych przez Krzyżaków, a całe terytorium państwa zakonnego nosiło nazwę Prusy. Do tego nazewnictwa nawiązano w czasie rozbiorów Polski i stąd zrabowane Polsce przez Fryderyka II w 1772 roku Prusy Królewskie przemianowano na Prusy Zachodnie i odpowiednio wówczas zastosowano nazwę Prusy Wschodnie dla dawnej prowincji. Równocześnie zaczęto wprowadzać nazwę Prusy dla całej monarchii Hohenzollernów (formalnie obowiązująca od 1807 roku).

Powolny proces niemczenia dawnych ziem pruskich zasiedlonych w znacznym stopniu przez ludność polską, widoczny był już od przybycia zakonu krzyżackiego. Zjawisko to nasiliło się znacznie po kolejnych rozbiorach i utracie niepodległości przez Polskę w 1795 roku, a w drugiej połowie XIX wieku przybrało formę intensywnej germanizacji.

Słabszy rozwój gospodarczy Prus Wschodnich, w porównaniu do Europy Zachodniej, wywołał liczną emigrację z tych terenów do bardziej uprzemysłowionych zachodnich obszarów Niemiec. Zwycięska wojna z Francją w 1871 roku i zjednoczenie Niemiec sprawiło, że kraje niemieckie weszły na drogę niezwykle szybkiego rozwoju gospodarczego. Następstwem ogromnego wzrostu produkcji przemysłowej i także postępu w rolnictwie była rosnąca w przyspieszonym tempie potęga militarna Niemiec, co nieuchronnie prowadzić musiało do konfliktu zbrojnego z dawnymi mocarstwami europejskimi – Francją i Anglią.

Pierwsza wojna światowa i jej zakończenie przyniosły ogromne zmiany na politycznej mapie Europy. Powstały wówczas zupełnie nowe państwa, a Polska odzyskała upragnioną niepodległość. Konferencja pokojowa, w której uczestniczyli przedstawiciele państw sprzymierzonych, rozpoczęła się w Paryżu 18 stycznia 1919 roku. Do stołu obrad nie zostały zaproszone pokonane Niemcy i ich sojusznicy oraz także Rosja Sowiecka. Na konferencji w Paryżu Polskę reprezentowali: premier Ignacy Paderewski i minister spraw zagranicznych Roman Dmowski. Podczas obrad ścierały się różne interesy zwycięskich mocarstw, ale ostatecznie 28 czerwca 1919 roku w pałacu wersalskim podpisany został układ pokojowy z Niemcami.

Traktat wersalski nie spełnił wszystkich oczekiwań, wprowadził Polsce przywracał Poznańskie i większą część dawnych Prus Królewskich, ale utworzone zostało także Wolne Miasto Gdańsk. Natomiast przynależność państwową Warmii, Mazur, Powiśla i Górnego Śląska miały rozstrzygnąć plebiscyty mieszkańców spornych terenów. Traktat nie przyznawał Polsce odszkodowań ze strony Niemiec. Wręcz przeciwnie, to Polska miała zapłacić za przejęty majątek państwowy w zaborze pruskim oraz spłacić proporcjonalną część przedwojennego zadłużenia Niemiec.

Myśl komputacyjnie!

Taki był temat XV jubileuszowej Konferencji „Informatyka w Edukacji”, która odbywała się w Toruniu od 26 do 28 czerwca 2018 r.

Bardzo ciekawy wykład wprowadzający, „XV Konferencja Informatyka w Edukacji, 70-lecie polskiej informatyki. Następne 30 lat coraz szybszego rozwoju”, wygłosił prof. Włodzisław Duch (Katedra Informatyki Stosowanej i Laboratorium Neurokognitywne UMK w Toruniu).

Mówił, że trudno jest prognozować trendy przyszłości, ponieważ:

- ♦ w 1943 r. - prezydent IBM stwierdził, że świat może potrzebować 5 komputerów;
- ♦ w 1949 r. - w Popular Mechanics napisano, że w przyszłości komputery mogą mieć masę tylko 1.5 tony (jeden z pierwszych komputerów, ENIAC, miał masę 30 ton);
- ♦ w 1957 r. - w Prentice Hall napisano, że moda na przetwarzanie informacji zniknie w ciągu roku;
- ♦ w 1968 r. - jeden z inżynierów IBM, wypowiadając się o mikroprocesorze, pytał „a po co to komu?”; założyciel firmy DEC twierdził, „Nie ma powodu by ktoś chciał mieć komputer w domu”;
- ♦ w 1981r. - stanowisko firmy Microsoft: „DOS używa 1 MB pamięci RAM, bo nie możemy sobie wyobrazić żadnej aplikacji potrzebującej więcej”, a jej prezes Bill Gates uważał: „640 KB powinno wystarczyć każdemu”.

Prof. Duch mówił, że trzydzieści lat temu w 1988 roku nie było monitorów i telewizorów LCD, aparatów i kamer cyfrowych, pamięci na kartach, notebooków, tabletów, smartfonów, nie było WWW, Google ani sieci społecznościowych. Technologia informatyczna dramatycznie wpłynęła na kształt świata, przyspieszyła globalizację, zmieniła relacje społeczne i sposób, w jaki pracujemy.

Na fuzji technologii i integracji wielu dyscyplin naukowych oparta jest 4 rewolucja przemysłowa. Tylko ludzie mogą robić, a raczej mogli kiedyś robić wiele rzeczy, które teraz robią komputery. Co roku jednak lista tych rzeczy staje się coraz krótsza. Dlaczego komputery nie miałyby myśleć sprawniej niż ludzie?

Prawie każda innowacja w większości dziedzin opiera się na technologiach cyfrowych.

Komunikat Komisji Europejskiej (4/2018): „Jak maszyna parowa i elektryczność w przeszłości, AI zmienia nasz świat, społeczeństwo i przemysł. Jest to jedna z najbardziej strategicznie ważnych technologii XXI wieku. Chodzi o najwyższą stawkę. Sposób w jaki podejmiemy do sztucznej inteligencji zdefiniuje rzeczywistość, w jakiej będziemy żyć.” (sztuczna inteligencja (SI, ang. artificial intelligence, AI))

Prof. Duch mówił też, że nie mamy pojęcia co się stanie za kolejnych 30 lat, być może:

- ♦ za 1000 \$ można będzie kupić komputer (kwantowy?) o mocy rzędu 1000 mózgów,

bezpośrednio połączony z mózgiem; dzięki implantom wirtualna rzeczywistość nie będzie się różnić od wrażeń realnych;

- ♦ 3 wymiary i czas będą mało interesujące – ewolucja myśli przeniesie się w światy wielowymiarowe, artefakty będą uczyć się szybko od siebie;
- ♦ nowa wiedza staje się niezrozumiała dla ludzi;
- ♦ formy postrzegania i przeżywania swojego istnienia świata staną się radykalnie odmienne od obecnych;
- ♦ większość interakcji będzie zachodzić pomiędzy sztucznymi bytami;
- ♦ cała sfera produkcji i większość usług będzie w pełni zautomatyzowana;
- ♦ maszyny będą twierdzić, że są świadome, a większość ludzi to zaakceptuje;
- ♦ prawny status cyborgów staje się już teraz ważnym problemem; osobowości ludzkie mieszaną się ze sztucznymi – osiągnięta zostaje rozszerzalność umysłu, praktyczna nieśmiertelność;
- ♦ przeprowadzka z umysłu do umysłu sztucznego i odwrotnie stanie się stopniowo możliwa ...

Wykład podsumował pytaniem: „Czy doprowadzi nas to do katastrofy, zagłady ludzkości, czy raczej do utopijnej wizji transhumanistów, ery powszechnej szczęśliwości?”

Kolejny wykład, który bardzo mnie zainteresował, to „Dt for it, czyli design thinking a branża informatyczna” wygłoszony przez dr. hab. Rafała Moczko (Wydział Filologiczny Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu).

Design thinking, tłumaczone na polski jako „myślenie projektowe” lub „metoda myślenia projektowego” swoimi korzeniami sięga do lat 50. i 60. XX wieku. Design thinking to pojęcie, które obecnie robi dużą karierę w biznesie, edukacji, kulturze i innych obszarach aktywności, w których wymagana jest współpraca, której celem jest opracowywanie nowych, innowacyjnych, będących przejawem kreatywnego, nietuzinkowego myślenia, pomysłów, sposobów rozwiązywania problemów.

Najbardziej spektakularnym i najgłośniejszym przykładem wykorzystania design thinking było zaprojektowanie skanera rezonansu magnetycznego dla dzieci. Zadania tego podjęła się firma General Electric Healthcare.

Zespół, którym kierował Doug Dietz pracował dwa i pół roku nad stworzeniem skanera. Kiedy został zainstalowany w szpitalu w Pittsburghu, doceniono go za wygląd i funkcjonalność i zgłoszono do nagrody „Oskar designu”.

Paradoksalnie użytkownicy końcowi (dzieci) bardzo bali się skanera. Młodzi pacjenci przechodzili badanie w obecności rodziców i anestezjologa, który podawał im silne leki uspokajające, a w skrajnych przypadkach nawet narkozę. Osiem na dziesięć - statystki wspomaganie farmakologicznego przy badaniu były druzgocące. Dzieci płakały, bały się, nie chciały poddawać się badaniu dobrowolnie.

Doug Dietz, chcąc zmienić doświadczenie małych pacjentów (nie mógł zmienić parametrów samego skanera), podjął współpracę z Instytutem Wzornictwa

(potocznie zwanym d. school) na Stanford University. Rozpoczął wielomiesięczny proces empatii, w czasie którego rozmawiał z dziećmi i ich rodzicami, chcąc zrozumieć ich doświadczenia i emocje. Po tym czasie zespół ponownie przystąpił do prac. W ich wyniku zmieniono nie sam skaner, ale podejście do niego i jego otoczenie. Aparatura, pokoje, w których jest umieszczona, wejścia do nich, także część drogi, którą mały pacjent odbywa od wejścia do szpitala do pomieszczenia ze skanerem oklejono i pomalowano, tworząc z nich przestrzeń i zaplecze do opowieści o piratach.

Dziecko, wchodząc do szpitala rozpoczyna przygodę - cała ścieżka przejścia przez badanie jest opowieścią o piratach i ich statku. Samo badanie jest przedstawiane jako jedno z wyzwiań, w czasie którego dziecko ma za zadanie leżeć bez ruchu. Lekarz informuje małego pacjenta, że zostanie on wsunięty na statek piracki, który jest na morzu (stąd tyle hałasu, trzasków i pisków wytwarzanych przez liny, żagle i konstrukcję statku) i jego zadaniem jest nie dać się złapać piratom. Dodatkowo, jeżeli mały pacjent wytrzyma tę próbę, czeka go nagroda. Zmiana doświadczenia przyniosła spektakularny sukces. Obecnie jedno na dziesięć dzieci potrzebuje wspomaganie farmakologicznego umożliwiającego przeprowadzenie badania. Większość dzieci podejmuje grę i nawet... czerpie z niej pewną przyjemność. Jak wspomina Doug Dietz największym komplementem dla niego był moment, w którym czteroletnia dziewczynka, opuszczając pokój z mamą, powiedziała że bardzo jej się podobało i zapytała, czy mogą tu przyjść ponownie jutro.

Skaner rezonansu magnetycznego

Należy dodać, że za przykładem szpitala z Pittsburgha poszły inne szpitale. Skanery rezonansu magnetycznego przekształcano w statki kosmiczne, dżunglę itp. Pozostał jeden, wspólny cel – zmiana doświadczeń użytkownika.

Kolejnym przykładem była myszka komputerowa firmy Apple. Twórcą myszki komputerowej jest Douglas Engelbart z firmy SRI International. Jej opracowanie zajęło

Pierwsza mysz komputerowa Engelbarta

mu pięć lat (patent uzyskany w 1970 roku). W pierwotnym kształcie była drewnianym pudełkiem z dwiema metalowymi kółkami. W 1980 roku prawa do pomysłu odkupiła firma Apple, która uznała, że ten model jest mało funkcjonalny, a także drogi w produkcji (mysz kosztowała 400\$). Firma, od początku skoncentrowana na doświadczeniach użytkownika, postawiła sobie za cel opracowanie jej w takiej wersji, aby była ona przyjazna i funkcjonalna, a do tego tania. I tak w 1983 roku powstała Lisa Mouse, która zapoczątkowała całą serię myszy komputerowych. Pierwszy model był wyposażony w stalową kulkę, w kolejnych - począwszy od modelu Macintosh Mouse z 1986 roku została ona zastąpiona stalową kulką pokrytą gumą.

Jubileusz XV-lecia konferencji i 70 lecie informatyki w Polsce skłaniał do podsumowań. Padły też pytania o to: Czy obrane kierunki zmian w edukacji informatycznej są prawidłowe i czy jesteśmy na nie dobrze przygotowani? Jakie wartości możemy czerpać z informatyki, w czasach, w których nowoczesna technologia pochłania uczniów, studentów i całe społeczeństwo? We wspólnej dyskusji szukano odpowiedzi na te pytania.

*Leszek Kalinowski
W-M ODN w Olsztynie*

Nowy awans zawodowy

Od 1 września 2018 r. awans zawodowy nauczyciela regulują następujące akty prawne:

1. Ustawa Karta Nauczyciela;
2. Ustawa wprowadzająca prawo oświatowe;
3. Ustawa o finansowaniu zadań oświatowych;
4. Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. z 2013 r., poz. 393);
5. Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. z 2018 r., poz. 1574);
6. Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli, zakresu informacji zawartych w karcie oceny pracy, składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego oraz trybu postępowania odwoławczego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1133);
7. Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych przez nauczycieli (Dz. U. z 2017 r., poz. 1575).

Ustawodawca wprowadził 12 zmian w awansie zawodowym.

1. Wydłużył staż nauczyciela stażysty do roku i 9 miesięcy.
2. Wprowadził termin składania poprawionego przez nauczyciela planu rozwoju zawodowego. Nauczyciel otrzymał na tę czynność 3 dni robocze.
3. Wprowadził możliwość uzyskania przez nauczycieli akademickich, posiadających co najmniej tytuł doktora, zatrudnionych w szkołach, stopnia nauczyciela mianowanego z mocy prawa. W tym przypadku nauczyciele muszą legitymować się 5-letnim okresem pracy w szkole wyższej.
4. Zmienił zadania realizowane przez nauczycieli w trakcie odbywania stażu.
5. Zmienił zadania stawiane przed opiekunem stażu.
6. Wprowadził do awansu ocenę pracy dokonywaną przez dyrektora na zakończenie stażu nauczyciela.
7. Skrócił do 7 dni czas przeznaczony na złożenie przez nauczyciela sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego.
8. Skrócił do 7 dni czas złożenia przez opiekuna stażu opinii o dorobku zawodowym nauczyciela.
9. Wydłużył przerwy między poszczególnymi stażami. Nauczyciel kontraktowy musi przepracować w szkole 3 lata. Natomiast nauczyciel mianowany 4 lata. Ustawodawca wprowadził możliwość skrócenia tych okresów, jeżeli nauczyciel otrzyma wyróżniającą ocenę pracy, przerwa między stażami będzie wynosiła 2 lata.

10. Wprowadził zmiany w dokumentacji dołączanej do wniosku nauczyciela ubiegającego się o postępowanie egzaminacyjne lub kwalifikacyjne. Zgodnie ze zmianą, kopie dokumentów dołączanych do wniosku potwierdza dyrektor. Ten przepis nie ma zastosowania do postępowań odbywających się zgodnie z przepisami obowiązującymi do 1 września 2018 r.
11. Zmienił rodzaj postępowania w sprawie nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela kontraktowego. Zgodnie z nowymi przepisami nauczyciel stażysta będzie zdawał egzamin przed komisją.
12. Do postępowań egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych wprowadził moduł praktyczny.

W roku szkolnym 2018/2019 staż nauczyciela stażysty, rozpoczęty w roku szkolnym 2017/2018, niezakończony przed dniem 1 września 2018 roku, odbywa się zgodnie ze starymi przepisami. Podobnie postępowanie kwalifikacyjne.

W roku szkolnym 2018/2019 nauczyciel kontraktowy, który przepracował w szkole co najmniej 2 lata, może rozpocząć staż na stopień nauczyciela mianowanego. O takiej możliwości informuje artykuł 130 Ustawy o finansowaniu zadań oświatowych.

W roku szkolnym 2018/2019 sytuacja nauczyciela kontraktowego i mianowanego odbywającego staż wygląda następująco:

Staż zakończony do 1 września 2018 r.:

- ♦ ocena dorobku zgodnie ze starymi przepisami;
- ♦ dokumentacja zgodnie ze starymi przepisami;
- ♦ postępowanie egzaminacyjne lub kwalifikacyjne zgodnie ze starymi przepisami.

Staż rozpoczęty i niezakończony do dnia 1 września 2018 r.:

- ♦ zadania realizowane w trakcie stażu zgodnie ze starymi przepisami;
- ♦ ocena pracy zgodnie z nowymi przepisami;
- ♦ dokumentacja zgodnie z nowymi przepisami;
- ♦ postępowanie egzaminacyjne i kwalifikacyjne zgodnie z nowymi przepisami.

Bożena Osik
W-M ODN w Olsztynie

Z ŻYCIA SZKÓŁ

Święto Niepodległości

Rok dla Niepodległej. Narodowe śpiewanie w Lipowinie

W szkole w Lipowinie uczczono 99. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Uczniowie klas podstawowych i gimnazjalnych z emblematami w kolorach biało-czerwonych przemaszerowali do kościoła p.w. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, by uczestniczyć we mszy św. w intencji Ojczyzny. W uroczystościach udział wzięli również goście: Wójt Gminy Braniewo - Tomasz Sielicki, wiceprzewodnicząca Rady Gminy - Ewa Kazmierczuk, ksiądz proboszcz - Jerzy Szlomkowski, kierownik GOPS - Małgorzata Wojtas, kierownik Biblioteki Publicznej Gminy Braniewo im. Marii Zientary-Malewskiej - Bożena Kaliszuk oraz podopieczni ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Żelaznej Górze. Po mszy św. uczniowie z mieszkańcami Lipowiny i przybyłymi gośćmi wspólnie zaśpiewali najpiękniejsze polskie pieśni patriotyczne, m.in.: „Pierwsza kadrowa”, „Piechota”, „Ułani, ulani”, „Przybyli ulani”, „Rozkwitały pąki białych róż”, „O mój rozmarynie”, „My pierwsza brygada”. Każdy z gości został obdarowany kotylionem oraz śpiewnikiem *Rok dla Niepodległej. Narodowe śpiewanie. Lipowina 2017*. Następnie uczniowie zaprezentowali program artystyczny, który zakończył się recytacją wierszy o tematyce patriotycznej.

*Małgorzata Stefanowicz
Szkoła Podstawowa w Lipowinie*

Tropem Wilczym w Lipowinie

II Edycja Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych

Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych jest jednym z największych wydarzeń sportowo-społecznych w Polsce. W kolejnych edycjach biegu startuje coraz więcej osób. Również Gmina Braniewo dołączyła do tego przedsięwzięcia. Na boisku przy Szkole Podstawowej w Lipowinie dzieci, młodzież oraz dorośli już po raz drugi pobiegli „Tropem Wilczym” - upamiętniając żołnierzy, którzy walczyli o naszą wolność i niepodległość.

W biegu udział wzięło ponad 120 uczestników: uczniowie Szkoły Podstawowej w Lipowinie z klasami gimnazjalnymi, Szkoły Filialnej w Szylenach i Szkoły Podstawowej w Płoskini z klasami gimnazjalnymi oraz nauczyciele, rodzice i sympatycy sportu. Wszystkich uczestników biegu i gości powitała Dyrektorka Szkoły Podstawowej w Lipowinie - Bogumiła Jacak. Nauczyciel historii - Małgorzata Stefanowicz - przybliżyła uczestnikom

historię Żołnierzy Wyklętych. Patronat honorowy biegów „Tropem Wilczym” objął Wójt Gminy Braniewo - Tomasz Sielicki.

W ramach obchodów Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych – „Tropem Wilczym” odbyło się 7 biegów z podziałem na kategorie: dziewczęta szkoła podstawowa klasy IV i młodsze, chłopcy szkoła podstawowa klasy IV i młodszy, dziewczęta szkoła podstawowa klasy V-VI, chłopcy szkoła podstawowa klasy V-VI, dziewczęta szkoła podstawowa klasy VII i gimnazjum, chłopcy szkoła podstawowa klasy VII i gimnazjum oraz dorośli.

Wszystkich uczestników gorąco dopingowali uczniowie wyposażeni w gadżety w kolorach biało - czerwonych.

Najlepszych zawodników Wójt Gminy Braniewo, Tomasz Sielicki, nagroził medalami, które ufundował Urząd Gminy w Braniewie.

Po zakończeniu dekoracji zawodników biegu „Tropem Wilczym” wszyscy uczestnicy spotkali się przy wspólnym ognisku na pieczeniu kiełbasek.

Była to II edycja Biegu Pamięci Żołnierzy Wyklętych w naszej gminie. Biegi „Tropem Wilczym” wpisały się w tradycję szkoły. Wójt podziękował nauczycielom i rodzicom za poświęcony czas, za zaangażowanie w organizację tego wydarzenia oraz wszystkim uczestnikom za sportową rywalizację w duchu fair play.

*Małgorzata Stefanowicz
Szkoła Podstawowa w Lipowinie*

Odchwaszczanie historii

Odchwaszczanie historii – warsztaty terenowe z udziałem gimnazjalistów z Samborowa

Uczniowie III klasy gimnazjum z **Zespołu Szkół w Samborowie** w kwietniu i czerwcu porządkowali stary XVIII-wieczny cmentarz w miejscowości Gierłoż Polska nad rzeką Gizelą, zwany przez okolicznych mieszkańców „cherchówkiem”. Pięknie położony na skarpie doliny rzecznej cmentarz pochłaniają zarośla i ludzkie zapomnienie. Młodzi wolontariusze pod opieką nauczycielek i leśniczego, Krzysztofa Nitkowskiego z leśnictwa Zielkowo w Nadleśnictwie Iława, na terenie którego znajduje się „cherchówek”, oczyścili z dziko wyrosłych krzewów połowę terenu cmentarza. Uporządkowali też odkryte podczas prac groby. Po oczyszczeniu cmentarza z zarośli, jego teren zostanie wydzielony drewnianym ogrodzeniem.

Porządkowanie cmentarza w Gierłoży Polskiej to początek większego projektu, przygotowywanego w związku ze stuleciem odzyskania niepodległości przez Polskę. W jego ramach planuje się w tym roku stworzenie miejsca symboliczno-edukacyjnego w rejonie pozostałości młyna Lichotki na Gizeli i realizacja ścieżki kulturowo-przyrodniczej, eksponującej zintegrowane dziedzictwo fragmentu doliny tej rzeki, która przez stulecia była granicą polsko-niemiecką.

Koordinatorami przedsięwzięcia – we współpracy z Nadleśnictwem Iława i samorządami gmin Ostróda, Lubawa oraz powiatów ostródzkiego i iławskiego - są Alicja Szarzyńska (kierownik Olsztyńskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w Warmińsko-Mazurskim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie) i Wiesław Skrobot (koordynator Pracowni Aktywności Obywatelskiej i Dokumentacji Dziedzictwa w Ostródzie). Projekt realizowany jest pod patronatem Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie w ramach działań Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 - „Dziedzictwo – tu przeszłość spotyka się z przyszłością” i wpisuje się w ogólnonarodowe obchody „Niepodległa 1918-2018”.

Wiesław Skrobot

Wakacyjne miłosierdzie

Joanna Thamm z rodziną z Tostedt (Dolna Saksonia), wspierając działalność **Szkolnego Koła Caritas** **bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Butrynach**, przywiozła ok. 100 kg artykułów spożywczych do naszej szkolnej kuchni. Nasza darczyńca już 10 lat temu pierwszy raz przyjechała do nas i kilkakrotnie wspierała dożywianie uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Butrynach. Odwiedziła również z niespodziankami uczestników Kolonii Letnich Polonijno-Językowych Caritas Archidiecezji Warmińskiej w Rybakach. Pani Thamm jest pracownikiem Parafialnego Zespołu Caritas działającego przy parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tostedt w diecezji Hildesheim i do dzieł miłosierdzia angażuje swojego męża i dzieci, nie tylko w Niemczech, ale również i na Warmii.

*Krzysztof Gajewski
Opiekun SKC w Butrynach*

Z Biesala do Maynooth!

W dniach 2 – 8 lipca 2018 r. w Maynooth w Irlandii wzięłam udział w warsztatach edukacyjnych w ramach Międzynarodowego projektu „Żyjemy w zgodzie z naturą”, który był inicjatywą Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków reprezentowanego przez Karolinę Kalinowską i Jadwigę Moczarską. Do projektu włączyły się inne towarzystwa: BirdLife International Birdwatch Ireland (Irlandia), SEO / BirdLife (Hiszpania), ĚSO (Czechy), SOS / BirdLife (Słowacja) i MES (Macedonia). Dużego wsparcia w realizację projektu dokonali pracownicy naukowcy z Uniwersytetu Gdańskiego Agnieszka Nowak – Łojewska i Krzysztof Stępniewski.

Głównym celem warsztatów i wykładów było zapoznanie uczestników z innowacyjną metodą nauczania o przyrodzie oraz z materiałami edukacyjnymi przygotowanymi w ramach projektu.

Zaproponowane pomoce dadzą możliwość uczniom lepszego poznania i zrozumienia otaczającego ich świata, a nauczycielom poprowadzenia innowacyjnych i ciekawych zajęć.

Do realizacji projektu zaproszono po dziesięciu pedagogów z sześciu krajów partnerskich. Polskę reprezentowały nauczycielki z przedszkoli i szkół. W trakcie wyjazdu wszyscy uczestnicy mieli okazję podzielenia się swoim doświadczeniem, zaprezentowali działania edukacyjne przeprowadzone na rzecz poznania i ochrony przyrody.

Mocną stroną zajęć edukacyjnych była różnorodność materiałów szkoleniowych oraz sposób prowadzenia zajęć

przez wykładowców, którzy posiadali wysokie kompetencje, kreatywność i entuzjastyczne nastawienie. W trakcie szkolenia panowała przyjazna atmosfera, co przyczyniło się również do podniesienia efektywności naszej pracy oraz integracji międzynarodowej.

Uczestnikom projektu swoją gościnność użyczyły władze Uniwersytetu w Maynooth, który jest położony 25 kilometrów od Dublina w Irlandii.

Projekt został całkowicie sfinansowany przez Unię Europejską w ramach Programu Erasmus+.

Wyjazd do Irlandii zmotywował mnie do dalszej pracy oraz do podejmowania kolejnych wyzwań zawodowych i językowych.

*Mirosława Gromacka
Szkoła Podstawowa w Biesalu*

Uroczysty apel w orneckim ZSO

Każdego roku siedemnastego dnia września obchodzimy Dzień Sybiraka. W naszej szkole nie odstępiliśmy od tradycji. W czasie apelu poruszyliśmy bardzo ważne kwestie historyczne dotyczące naszego narodu. Został wyświetlony film dotyczący tego, jak wyglądał pierwszy dzień agresji III Rzeszy na Polskę. Kolejny przedstawiał napaść Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich na naszą Ojczyznę oraz zawarcie paktu Ribbentrop-Mołotow. Tę część przygotował Józef Uzar - nauczyciel historii w LO. W drugiej części apelu Magdalena Matusiak przedstawiła uczniom program Narodowego Czytania „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego, a polonistka, Anna Wróblewska, przeczytała publiczności fragmenty tej powieści.

Głos zabrał również dyrektor Jerzy Janulewicz, który przypomniał zebrany wartości płynące z życia w wolnej Polsce.

Apel zainauguował cykl uroczystości związanych ze stuleciem odzyskania niepodległości.

*Julia Lisowska
uczennica klasy IIa LO
Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece*

Uczennice orneckiego liceum w Radiu Olsztyn

Nie każdy może zobaczyć, jak wygląda praca w Radiu Olsztyn. Nasze uczennice miały tę okazję.

Kilka osób z naszego liceum uczestniczy w Projekcie „Wszyscy jesteśmy dziennikarzami” w Miejskim Domu Kultury w Ornece.

Uczennice należące do projektu, a są to: Aleksandra Kich, Weronika Kluk, Nikol Urbanowicz, Dominika Pachucka oraz Wiktoria Lipińska, miały okazję rozmawiać z pracownikami radia, przyglądać się ich zajęciom i próbować swoich sił w audycji.

*Wiktoria Lipińska
uczennica klasy IIa LO
Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece*

Biegają dla Niepodległej

Jak co roku o tej porze, na Stadionie Miejskim odbyły się biegi, w których brali udział uczniowie **orneckiego Zespołu Szkół Ogólnokształcących**. Tym razem pod hasłem „Biegamy dla Niepodległej”. Nasi Uczniowie, jak zwykle, stanęli na wysokości zadania.

Agatko, Julio, Aniu - gratulujemy!!!

*Spoleczność
Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece*

< CHÂTEAUX

Apprentis du BTP à Olsztyn

Publié le 20/10/2018 à 04:55

Mis à jour le 20/10/2018 à 04:55

Apprentis du BTP à Olsztyn

© Photo NR

Francuzi w Zespole Szkół Budowlanych

Zespół Szkół Budowlanych im. Żołnierzy Armii Krajowej w Olsztynie to szkoła otwarta na gości z całej Europy. W czercu gościliśmy uczniów z Lipska, a w dniach 16 - 29 września 2018 r. w szkole odwiedzili nas uczniowie BTP - CFA Châteauroux - szkoły zawodowej z Châteauroux - miasta partnerskiego Olsztyna - na zaproszenie Wydziału Promocji Urzędu Miasta Olsztyna. Sześciu uczniów wraz z nauczycielem, którzy przyjechali z Francji, specjalizuje się w murowaniu, a w ZSB mogli zapoznać się z nowoczesnymi metodami murowania, tynkowania, szpachlowania czy wykańczania powierzchni stosowanymi w Polsce. Razem z uczniami z klas uczących się w zawodzie technik budownictwa stawiali szkolny kompostownik. Poznali również wszystkie pracownie warsztatów szkolnych i uczestniczyli w życiu szkoły, np. w Dniu Budowlanych. Uczniowie z BTP – CFA Châteauroux wolny czas spędzili na polu golfowym w Naterkach,

zwiedzili zabytki Olsztyna, oraz poznali obiekty rekreacyjne nad jeziorem Krzywym.

Młodzi Francuzi mieli też wyjątkową okazję uczestniczyć w uroczystościach związanych z obchodami 79. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego. 27 września 2018 r. z tej okazji odbyło się w naszej szkole międzynarodowe spotkanie pokoleń. Uczniowie ZSB gościli kombatantów Armii Krajowej, przedstawicieli francuskich kombatantów z Comité du Souvenir Français du Pays de l'Alloeu et d'Artois oraz przedstawicielki emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii. Na tym spotkaniu prezes Niezależnego Związku Żołnierzy Armii Krajowej przekazał szkole lampę górniczą. Prawdopodobnie należała ona do polskiego sztygara. Lampa jest darem pana Francis Bernarda w dowód uznania dla Polaków, którzy w okresie międzywojennym pracowali w francuskich kopalniach i przyczynili się do rozwoju gospodarczego i kulturalnego Francji. Uczniowie z BTP – CFA Châteauroux zobaczyli naszą szkołę i naszych uczniów w zupełnie innym świetle – ci sami młodzi ludzie z jednej strony potrafili ciężko pracować, np. przy murowaniu, a za chwilę godnie uczestniczyć w uroczystościach patriotycznych.

Wizyta uczniów z BTP – CFA Châteauroux to nie tylko okazja do poznania różnych technik zawodowych, ale też możliwość spotkania młodych ludzi żyjących w innych krajach reprezentujący różne tradycje i obyczaje. Goście z Francji byli zdziwieni, że w naszej szkole uczą się dziewczęta i razem z nimi murują szkolny kompostownik. We Francji, jeśli kobiety pracują w branży budowlanej, to tylko w biurach. W związku z tym próbowali wyręczać polskie koleżanki przy cięższych pracach murarskich, ale nasze uczennice, tak jak zawsze chciały samodzielnie wykonywać powierzone im zadania. Uczniom ZSB imponowała perfekcja, z jaką nasi goście murowali. Natomiast chłopcom z BTP – CFA Châteauroux podobały się warsztaty ZSB, a szczególnie wyposażenie pracowni stolarskiej i obrabiarki CNC, których nie mają w swojej szkole.

W piątek 28 września 2018 r. po raz ostatni podczas tej wizyty spotkaliśmy się z gośćmi z Francji. Omówiliśmy wyniki wspólnej pracy i obdarowaliśmy ich drobnymi upominkami wykonanymi w pracowni stolarskiej na obrabiarkach CNC.

Lidia Nowacka

Zespół Szkół Budowlanych w Olsztynie

Nowatorska lekcja patriotyzmu

19 września nasza szkoła, **ornecki Zespół Szkół Ogólnokształcących**, wybrała się do kina, aby zobaczyć film opowiadający o losach pododdziału lotnictwa myśliwskiego Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii - „Dywizjon 303”. Jeszcze przed projekcją filmu prelegent przybliżył nam czasy, w których żyli bohaterowie filmu. Następnie dostaliśmy kartki do głosowania- czerwona oznaczała odpowiedź „tak”, biała „nie”. Zostało nam zadane pytanie: „Czy walka za ojczyznę poza jej granicami to też patriotyzm?”. Musieliśmy podnieść kartki wysoko w górę, zostało nam zrobione zdjęcie, które po wyświetleniu filmu ukazało się naszym oczom. Mogliśmy zobaczyć siebie na ekranie kina.

Film „Dywizjon 303” to prawdziwa historia polskich pilotów, inspirowana bestsellerem Arkadego Fiedlera o tym samym tytule. Polscy lotnicy, początkowo niedoceniani i wyśmiewani, stają się legendą. W ramach Królewskich Sił Powietrznych Wielkiej Brytanii tworzą elitarną grupę - Dywizjon 303, który nie ma sobie równych. W czasach, gdy każdy dzień mógł być ostatnim, nie wahali się wykonywać manewrów powietrznych na granicy szaleństwa. Nikt nie latał tak jak oni. Ich ponadprzeciętne umiejętności i niezwykle patriotyzm, a także prawdziwe bohaterstwo mogą być przykładem dla kolejnych pokoleń Polaków. Film opowiada nie tylko o spektakularnych akcjach, w których brali udział podczas bitwy o Anglię, ale pokazuje również ich życie prywatne. Piloci to jednocześnie ludzie, tacy jak my, pełni wahań i rozterek. Ale oni potrafili....pokonać strach i własne słabości. Uczmy się tego od nich!

*Nikol Urbanowicz,
uczennica klasy IIa LO
Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece*

25 września 2018 roku gospodarz **orneckiego Zespołu Szkół Ogólnokształcących** - dyrektor Jerzy Janulewicz - podejmował uczestników Targów Ekonomii Społecznej. Patronat nad przedsięwzięciem objął olsztyński Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej. Spotkanie, w formule targów, stanowiło efekt współpracy trzech podmiotów: Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim, Urzędu Miejskiego w Ornece oraz olsztyńskiego Stowarzyszenia Wama-Coop. Przedstawiciele tychże instytucji – odpowiednio: starosta - Jarosław Kogut, burmistrz - Ireneusz Popiel oraz prezes zarządu - Dariusz Węgierski, przybliżyli uczestnikom spotkania ideę ekonomii społecznej i przykłady jej przenikania do życia. Egzemplifikację wystąpień stanowiły prezentacje instytucji środowiska ekonomii społecznej. Te - czynione przez uczennice klasy II a LO oraz te - realizowane w formule prezentacji dobrych praktyk, a także stoisk promujących konkretne przedsięwzięcia z zakresu przedsiębiorczości społecznej lub instytucji wspierających te przedsięwzięcia. Należały do nich: Stowarzyszenie SOULRIDERS, henrykowskie Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Caritas Diecezji Przemysko-Warszawskiej, orneckie Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Orneckim Stowarzyszeniu Wspierania Osób Niepełnosprawnych, Spółdzielnia

Uczniowska „Gromko” w Ornece, wspomniane w wystąpieniu burmistrza Ireneusza Popiela – Ornecka Spółdzielnia Socjalna Arka oraz ornecka Spółdzielnia Socjalna Babiniec, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Spółdzielczości i Przedsiębiorczości Lokalnej WAMA-COOP w Olsztynie, Powiatowy Urząd Pracy w Lidzbarku Warmińskim – w tym: Filia w Ornece, Agencja Zatrudnienia Doradztwo Zawodowe i Personalne Marlena Andrukajtis w Lidzbarku Warmińskim.

Merytoryczne zakończenie spotkania stanowił wykład ekonomisty z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego dr. Mariana Olińskiego. Prelekcja ta stanowiła kunsztowne powiązanie wiedzy naukowej z praktyką życia społecznego. Tytułem zakończenia warto dodać, że spotkanie uatrakcyjniły dwa występy: wokalny – uczniowie klasy IIIa LO - Natalii Więckiel - oraz scenka ironiczno-kabaretowa w wykonaniu uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Henrykowie. Zaś całość (żywiotowo!) poprowadził Marek Rońda. Dziękujemy za spotkanie.

*Spoleczność
Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece*

Dziękujemy zacnym gościom oraz dyrektorowi. Słowa podziękowania kierujemy także do organizatorów spotkania: Edyty Budyty, Anny Lipińskiej oraz Józefa Uzara.

*Spoleczność
Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece*

„Niech żyje absolutny pokój na świecie”
motto spotkania

Żywe lekcji historii

21 września - w Międzynarodowym Dniu Pokoju, w auli naszej szkoły odbyło się spotkanie, którego temat „Setna rocznica odzyskania niepodległości - Oni też chcieli żyć w niepodległej” stanowił kanwę refleksji nad pokojem i patriotyzmem.

Gospodarz spotkania – dyrektor Jerzy Janulewicz - przywitał zebranych oraz otworzył spotkanie. Odnoszący się do obchodów Międzynarodowego Dnia Pokoju montaż słowno - muzyczny stanowił poetycki wstęp do wystąpienia gości – przedstawicieli Warmińsko - Mazurskiego Stowarzyszenia Historyczno-Kolekcjonerskiego – Mirosława Klukowicza, a także chorążego Romana Grabowskiego z Centrum Szkolenia Artylerii i Uzbrojenia w Toruniu. To właśnie chorąży Grabowski przedstawił zebranych dużą dozę historii Polski, wpisaną w pryzmat: numizmatów, działań Stowarzyszenia, czy życiorysy prywatnych fundatorów pomników pamięci. Słowo wiążące należało do dyrektora Jerzego Janulewicza.

Opowieści łączą pokolenia

5 października 2018 roku w auli **orneckiego liceum** miało miejsce spotkanie w ramach projektu „Opowieści łączą pokolenia”. W bieżącym etapie projektu jest to opowieść 8 osób. W czasie spotkania w naszym liceum swoją opowieścią podzieliły się z młodzieżą cztery z nich. Wzruszającymi historiami podzielili się z nami: Edwarda Koniecko, Jadwiga Majewska, Jan Szydłowski oraz za pośrednictwem zdjęć – Janina Madrak. Wszystkie opowieści w poruszający sposób przedstawiały historie rodzin repatriantów, dodatkowo zaś sielskie dzieciństwo dzieci w tychże rodzinach oraz beztrudny czas nauki w naszej szkole. Oprawę spotkania stanowiła wystawa zdjęć autorstwa Honoraty Wójcik – Ornetka dawniej i dziś oraz wystawa najstarszych kronik szkoły. Dziękujemy organizatorom spotkania – gospodarzowi szkoły – Jerzemu Janulewiczowi oraz Annie Lipińskiej, Józefowi Uzarowi, Radostawowi Ignaciukowi.

*Spoleczność
Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Ornece*

Nowe pokolenia na rynku pracy

Hasło przewodnie tegorocznego Warmińsko-Mazurskiego Tygodnia Kariery Nowe pokolenia na rynku pracy stanowiło kanwę poznania meandrów współczesnego rynku pracy w **orneckim Zespole Szkół Ogólnokształcących**. Pogłębiona refleksja w tym zakresie jednoznacznie wskazuje na ważkość samorozwoju jako klucza do sukcesu. Udział w konferencji on – line pod tym tytułem pozwolił nam zadać samym sobie rozwojowe pytania, poznać pewną niestandardową pomoc w nauce, a także brawurowy wręcz sposób aplikowania życiowego sukcesu. Zdecydowanie bardziej aktywny sposób poznawania współczesnego rynku pracy stanowił konkurs realizowany przez uczennice licealnego Samorządu Uczniowskiego. Ochotnicy odpowiadali na wylosowane wcześniej pytania, każda prawidłowa odpowiedź była nagradzana. Tematyka konkursu oscylowała wokół czterech funkcjonujących obecnie na rynku pokoleń pracowników. Nasze tegoroczne W - MTK to dowód na istnienie edukacyjnej frajdy!

*Społeczność
Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Orniecie*

Wielkie zakupy ...

19 września 2018 r. uczniowie **Szkoły Podstawowej w Biesalu** wybrali się do olsztyńskich księgarni, aby nabyć nowości wydawnicze, które wzbogacą księgozbiór Biblioteki Szkolnej w Biesalu.

Zakup nowych książek mógł być zrealizowany dzięki udziałowi w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa, którego celem jest rozbudzenie zainteresowań i aktywności czytelniczej uczniów oraz wzmocnienie potencjału i roli bibliotek szkolnych.

Nasze „czytelnicze” kroki skierowaliśmy do Książnicy Polskiej, Księgarni „Tak Czytam” oraz do Empiku. Każdy uczestnik wycieczki mógł wybrać książki, które jego zdaniem powinny znaleźć się w naszej bibliotece. Taka forma zakupu książek bardzo spodobała się uczniom. Wybierali literaturę piękną, fantastyczną, faktu, podróżniczą, patriotyczną oraz anglojęzyczną. Zakupiliśmy 207 książek.

Wizyta w olsztyńskich księgarniach będzie niezapomnianym wydarzeniem w życiu naszych młodych czytelników, ponieważ niektórzy z nich po raz pierwszy byli w księgarni.

*Mirosawa Gromacka, Krystyna Jarczyk
Szkoła Podstawowa w Biesalu*

Wycieczka naukowa do Torunia

Rankiem w słoneczny piątek 21 września 2018r. grupa uczniów Szkoły Podstawowej w Biesalu wraz z opiekunami (K. Jarczyk, M. Zalewska) wyjechała do Torunia na zajęcia edukacyjne w ramach Projektu „Kreatywnie i Twórczo – nowy wymiar edukacji w Biesalu”. Program wycieczki był napięty.

Pierwsze kroki skierowaliśmy do Centrum Chemii w Małej Skali. Zajęcia zorganizowane pod czujnym okiem

ekspertów centrum okazały się strzałem w dziesiątkę. Uczniowie samodzielnie wykonywali doświadczenia, nabywali umiejętności posługiwania się sprzętem laboratoryjnym oraz właściwego opisu eksperymentu chemicznego. Ponadto, zajęcia odbywały się w bardzo przyjaznej atmosferze. Niesamowita komunikatywność, pomysłowość, twórczość, a przy tym autentyczność i poczucie humoru prowadzących sprawiły, że chemia okazała się ciekawą nauką, a nie tylko trudnymi wzorami, skomplikowanymi reakcjami chemicznymi i niezrozumiałymi zjawiskami.

Drugą atrakcją, jaką zaproponowali nam organizatorzy, było zwiedzanie toruńskiej Starówki. Wraz z przewodnikiem wyruszyliśmy obejrzeć zabytki miasta. Toruń to magiczne i przepiękne miejsce. Poznaliśmy historię i legendy. Wiemy, jak dawniej budowano miasta i jakie funkcje spełniały. Każdy uczeń pogłaskał figurę żaby oraz osiołka i spróbował stanąć prosto pod Krzywą Wieżą.

Kolejną atrakcją była wizyta w Żywym Muzeum Piernika, podczas której uczestnicy wycieczki obejrzeli dwie prezentacje. Pierwsza przeniosła wszystkich do średniowiecznej piekarni, gdzie pod okiem Mistrza Piekarskiego i Wiedźmy Korzennej „zdali egzamin czeladniczy”, zobowiązali się do dochowania tajemnicy sekretnego przepisu, pomogli w wyrobieniu ciasta, po czym własnoręcznie, przy użyciu drewnianych form, przygotowali pierniki do wypieku. Podczas drugiej prezentacji przenieśli się do początków XX wieku, kiedy to fabryką pierników zarządzało rodzeństwo Rabiańskich. Tu dzieci sprawdziły, jak działały ówczesne maszyny, ułatwiające pracę w manufakturze oraz przyjrzały się sposobom zdobienia pierników przy użyciu lukru.

Po wypieku pierników ruszyliśmy ochoczo do Escape Room, gdzie naszym zadaniem było wydostanie się z zagadkowych pokoi.

Zostaliśmy podzieleni na grupy i zamknięci w pokojach zagadek. Biesalscy uczniowie musieli wydostać się z pomieszczenia w określonym czasie. By to zrobić, trzeba było rozwiązać kilka zagadek, wykazać się zręcznością i umiejętnością logicznego myślenia. Każda grupa graczy musiała ze sobą współpracować

i wykorzystywać swoje zdolności analityczne. Tutaj liczyły się: spostrzegawczość, kreatywność, spryt i wiedza. Zabawa odbywała się pod presją czasu i czujnym okiem kamery. Każde zadanie to kolejna wskazówka do wyjścia. Wystarczyło znaleźć kod.

Organizatorzy wycieczki zapewnili nam nie tylko świetną zabawę, ale także pyszny obiad.

Na zakończenie wszyscy zakupiliśmy pamiątki i słodkie pierniki. Wycieczka była bardzo udana i ciekawa, zmęczeni, ale i zadowoleni wróciliśmy o godz. 21.00 do Biesala.

Będzie nam brakowało takich wycieczek, ponieważ była to już ostatnia w ramach projektu. Dziękujemy organizatorom za tę i poprzednie (Centrum Hewelianum w Gdańsku, Centrum Edukacji Dla Dzieci i Młodzieży Gdańskiego Parku Naukowo – Technologicznego, Centrum Nauki Kopernik w Warszawie oraz Centrum Nauki Experiment w Gdyni).

Mirosława Gromacka
Szkoła Podstawowa w Biesalu

Kromka chleba dla sąsiada

21 wolontariuszy z klas III-VIII **Szkolnego Koła Caritas Bł. Ks. Jerzego Popiełuszki w Butrynach** przeprowadziło w piątek i sobotę w dwóch sklepach BIEDRONKA w Olsztynie ogólnopolską zbiórkę żywności Caritas KROMKA CHLEBA DLA SĄSIADA. Chcemy pomóc seniorom, samotnym i potrzebującym w parafii św. Jakuba w Butrynach. Od wielu lat logistycznym partnerem naszego Koła jest firma BARTBO z Butryn, dzięki której możemy przewieźć zebraną żywność i naszych wolontariuszy. Jesteśmy wdzięczni rodzicom za przywiezienie wolontariuszy z Nowej Wsi, Przykopu, Łajs, Nowego Ramuka, Starej Kaletki, Chaberkowa, Zgniłochy oraz z Butryn na akcję. Ta akcja jest również nieoficjalnym początkiem działalności Szkolnego Klubu Wolontariatu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Butrynach.

Krzysztof Gajewski
Opiekun SKC w Butrynach

Szlifowanie języka w grodzie Kopernika

Od 1999 roku Caritas Archidiecezji Warmińskiej organizuje Kolonie Letnie Polonijno-Językowe Caritas dla dzieci z Wileńszczyzny. Tegoroczny turnus kolonijny przebiegał pod hasłem: „Szlifowanie języka w grodzie Kopernika” i jest efektem projektu: Kolonie dla dzieci polonijnych z Ukrainy, Białorusi, Litwy oraz Mołdawii realizowane w ramach zadania publicznego opieki nad Polonią i Polakami za granicą finansowanego przez Kancelarię Senatu RP. Na dwutygodniowy wypoczynek do Fromborka przyjechało 38 młodych Polaków ze Starych Trok i Wilna oraz z Gimnazjum im. Anny Krępsztul w Butrymańcach w rejonie sołecznickim, a placówką letniego wypoczynku było Niepubliczne Schronisko Młodzieżowe Caritas we Fromborku. Bogaty program pobytu w Polsce został wypełniony przez wyjazdy do: Olsztyna, Sanktuarium Maryjnego w Gietrzwałdzie, Warszawy (spotkanie z Marszałkiem Senatu RP, Zamek Królewski i miejsca pamięci narodowej), Trójmiasta i rejs na plażę w Krynicy Morskiej. Nie zabrakło zajęć rekreacyjnych w Aquaparku w Braniewie i na boiskach „Orlik” oraz zajęć umuzykalniających z analizą polskich tekstów piosenek. Koloniści złożyli również wizytę w Domu Prowincjalnym Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny w Braniewie. Z miłymi upominkami odwiedził kolonistów dyrektor Caritas Archidiecezji Warmińskiej: ks. Paweł Zięba i koordynator Wakacyjnej Akcji Caritas Krystyna Kucewicz. Goście wzięli również udział w sobotę 30 czerwca

w międzynarodowej sztafecie Biegu Pokoju „Peace Run”. W tym roku Bieg Pokoju pokonał 24 tysiące kilometrów. Biegacze z różnych państw dotarli do Fromborka i przebiegli dystans z kolonistami z Wileńszczyzny.

Koloniści zapoznali się z historią Fromborka, zwiedzili z przewodnikiem wzgórze katedralne i wysłuchali koncertu organowego w katedrze. Przeanalizowali życiorys i epokowe odkrycia najznamienitszego mieszkańca Fromborka. W Roku Niepodległej uczestnicy kolonii wyjechali do domu z przekonaniem, że warmiński kanonik Mikołaj Kopernik, który ostatnie 33 lata życia spędził na wzgórzu katedralnym we Fromborku, jest prawdziwym Warmiakiem. Nadrzędnym celem programowym tegorocznych kolonii było doskonalenie języka polskiego i wzmacnianie patriotyzmu, wiary, dumy i poczucia tożsamości narodowej wśród kolonistów z Wileńszczyzny.

Krzysztof Gajewski
Kierownik Kolonii Letnich Caritas

Niepodległa i wolontariusze

Wolontariusze **Szkolnego Koła Caritas Bł. Ks. Jerzego Popiełuszki w Butrynach** zrealizowali w październiku III edycję projektu „Moja wiara, mój patriotyzm” z podprojektem „Wspólne dziedzictwo kulturowe i religijne warszawskiej Pragi i Warmii: kapliczki”. Głównym elementem wyjazdu do Warszawy była jubileuszowa pielgrzymka w Roku Niepodległej do grobu

Bł. Ks. Jerzego Popiełuszki, Patrona najstarszego Koła w Metropolii Warmińskiej. Ośmiu wolontariuszy z kl. III i VI oraz dwoje rodziców zwiedziło Muzeum Bł. Ks. Jerzego Popiełuszki - miejsce świadectwa życia i męczeństwa naszego Patrona i z modlitwami w intencjach naszej Ojczyzny i parafii wzięli udział w niedzielnej Eucharystii w kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu. Doniosłym wydarzeniem pobytu w stolicy było odwiedzenie miejsc pamięci narodowej i miejsc związanych z pobytom św. Jana Pawła II w Warszawie. W dniu 40-lecia jubileuszu wyboru kard. Karola Wojtyły na papieża, wolontariusze z dumą paradowali przez plac Marszałka Piłsudskiego w pobliżu krzyża i pamiątkowej tablicy, gdzie św. Jan Paweł II wypowiedział najważniejsze słowa swojego pontyfikatu. Atrakcją była również żywa lekcja historii w Muzeum Powstania Warszawskiego. Ponadto, wszyscy wzięli udział w festiwalu „Przestrzeń wolności”, przygotowanego z okazji setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, który odbył się w sobotę 13 października na Krakowskim Przedmieściu i pl. Zamkowym. Nie mniej atrakcyjna była prawobrzeżna część Warszawy. Nas, Warmiaków, zainteresowały szczególnie kapliczki na warszawskiej Pradze. Jedna z najstarszych znajduje się na ul. Czynszowej w pobliżu krańcowego przystanku tramwajowego linii nr 23. Wolontariusze z Butryn dostrzegli mnóstwo podobieństw Pragi do Warmii: duża liczba kapliczek i dbałość o nie wiarynych, mimo że zbudowane zostały w innym stylu i usytuowane w różnych zaskakujących miejscach. Noc spędziliśmy w Domu Zgromadzenia Sióstr Albertynek w Józefowie i jesteśmy im wdzięczni za gościnę, jak również rodzicom naszych wolontariuszy za pomoc w realizacji projektu. Realizacja takich inicjatyw pogłębia rozwój duchowy wolontariuszy, ich patriotyzm i poczucie dumy narodowej, uwrażliwia oraz wzmacnia ich wewnętrzną motywację do działań charytatywnych.

Patriotyzm dla wolontariuszy z Butryn ma twarz konkretnego człowieka, który potrzebuje wsparcia. „Pokazał nam Ksiądz Jerzy, jak mamy żyć i wierzyć. Jak siebie innym dać i jak pokonać strach (...). (słowa hymnu SKC w Butrynach).

*Krzysztof Gajewski
Opiekun SKC w Butrynach*

Projekty unijne w szkole podstawowej

Szkoła, w której pracuję jest wyjątkowa, ponieważ nie tylko nauczyciele pracują z pasją, są kreatywni i bardzo ambitni, ale również uczniowie są niezwykle zdolni, pracowici i otwarci na różne wyzwania. Dzięki temu można osiągać sukcesy na różnych polach, w wojewódzkich konkursach przedmiotowych, konkursach plastycznych, muzycznych, religijnych, ekologicznych czy zawodach sportowych.

Szkoła Podstawowa nr 6 w Olsztynie, bo o niej mowa, w ostatnich latach wzięła udział w trzech projektach unijnych. Pierwszym był Comenius „How healthy is Europe?” w latach 2011-2013, w którym uczestniczyły szkoły podstawowe z 7 krajów europejskich: Szwecji, W. Brytanii, Włoch, Chorwacji, Rumunii, Hiszpanii i Polski. Dotyczył zasad zdrowego trybu życia oraz ekologicznego traktowania naszego środowiska. Dzieci brały udział w różnych doświadczeniach dotyczących oszczędzania wody, energii elektrycznej, przygotowywały prezentacje o potrzebie recyklingu, o zdrowych oraz szkodliwych produktach żywnościowych. Dowiedzieli się też o niebezpiecznym wpływie różnych używek na zdrowie oraz konieczności bycia aktywnym fizycznie w każdym wieku.

Drugi projekt to Erasmus+ „VASE- Values and Students Entrepreneurs”, realizowany w latach 2014-2016 wspólnie ze szkołami z Portugalii, Włoch, Hiszpanii, W. Brytanii, Rumunii, Danii i Grecji. Wiodący temat i działania związane były z szeroko rozumianą przedsiębiorczością. Projekt miał na celu rozwijanie talentów, różnych zdolności uczniów oraz podstawowych ich kompetencji życiowych i językowych. Działania zaplanowane w projekcie miały wpływać na wzmocnienie wśród uczniów pewności siebie oraz ich mocnych stron. Uczyli się zakładać wirtualną firmę, reklamować ją, planować jej działania, wykonywać

kosztorysy, dzielić się zyskami z potrzebującymi. Nasi uczniowie pomyśleli o zwierzętach ze schroniska.

Nasz ostatni projekt Erasmus+ „Y.E.S.-Young Entrepreneursat School” dopiero się zaczął i potrwa do 2020 roku. Jest on jakby rozwinięciem poprzedniego projektu, ponieważ również dotyczy priorytetowego tematu - przedsiębiorczości, a realizowany jest z Portugalią, Macedonią i Hiszpanią. W czasie najbliższych dwóch lat uczniowie będą mieć między innymi warsztaty z przedsiębiorcami, którzy odnieśli sukces i opowiedzą o początkach swojej działalności. Mamy nadzieję, że zdradzą również sekrety swoich sukcesów. Będą również uczestniczyć w specjalnych zajęciach zorganizowanych przez UWM w Olsztynie. Będą nagrywać filmy, zakładać firmy, produkować produkty, które sprzedadzą na szkolnych bazarach.

Aby wziąć udział w projektach unijnych, mamy kilka możliwości. Pierwsza, to mieć pomysł na wiodący temat i działania z nim związane, a następnie znaleźć partnerów z innych krajów, które chciałyby z nami go realizować. Jest to dość trudne, bo jest wiele szkół, które poszukują partnerów. Najlepiej ich szukać na stronie e-Twinning. Kolejna możliwość to dołączyć do pomysłu innego kraju, co nie często się udaje. Szkoła nasza korzystała z różnych dróg, aby realizować projekt, ale ostatnio wykorzystaliśmy stare kontakty z poprzednich projektów.

Realizacja projektów unijnych w szkole, to sposób na zmotywowanie dzieci do różnych nietypowych działań oraz uczenie ich przy pomocy innych metod niż tradycyjna lekcja. Język angielski jest rozwijany między innymi w czasie międzynarodowych spotkań na Skype, w czasie których uczniowie się poznają, rozmawiają o wspólnych zainteresowaniach, o szkole, ulubionych sportowcach, zespołach muzycznych czy grach komputerowych. Okazuje się, że pomimo, iż pochodzą z różnych krajów Europy, to mają te same upodobania, zainteresowania, wspólnych idoli. Języka uczą się również w czasie wymiany emaili, jak również wizyt za granicą, gdy mieszkają u rodzin, czy w czasie przyjmowania uczniów u siebie w domu. Ponadto, rozwijają się pod względem informatycznym, wykorzystując różne umiejętności

w międzynarodowej komunikacji czy przygotowywaniu wielu prezentacji multimedialnych oraz nagrywania filmów. Poznają geografię, historię, tradycję, kulturę krajów partnerskich, uczestnicząc w zajęciach klubu europejskiego Erasmus+, wizytach, wycieczkach czy biorąc aktywny udział w zaplanowanych w projekcie działaniach.

Nauczyciele mają nadzieję, iż owe działania chociaż w części przyczynią się do realizacji celów projektu, np. uświadomieniu jak ważne jest zdrowe odżywianie i właściwy styl życia oraz wspólna nasza troska o środowisko, czy też obecny temat związany z przedsiębiorczością, zachęci uczniów i doda im odwagi w podejmowaniu decyzji dotyczącej ich przyszłości, spowoduje, że chociaż kilkoro uczniów zrozumie, jakie cechy powinien mieć pracodawca, jak powinien postępować, aby osiągnąć sukces.

Wymiernym rezultatem projektu są szkolenia, warsztaty i spotkania uczniów, nauczycieli i rodziców, które mają na celu usprawnienie pracy pedagogicznej, podniesienie atrakcyjności zajęć, rozszerzenie oferty edukacyjnej szkół oraz włączanie rodziców w działalność szkolną. Niewątpliwą atrakcją dla uczniów są wizyty i rewizyty w krajach partnerskich, w czasie których nabierają odwagi do komunikowania się w języku angielskim, uczestniczą w zajęciach organizowanych w szkołach, pracują w grupach międzynarodowych, co wymaga porozumiewania się tylko w języku angielskim. Ponadto, uczniowie poznają rodziny goszczące, uczestniczą często w zajęciach dodatkowych ucznia-gospodarza, poznają okolicę oraz nawiązują wieloletnie przyjaźnie, które często dotyczą również całych rodzin.

*Koordynator projektów Hanna Kurdziewo
Szkoła Podstawowa nr 6 w Olsztynie*

Zasoby biblioteki ukraińskiej w rozwijaniu kreatywności i innowacyjności uczniów

Na temat roli biblioteki w rozwijaniu kreatywności i innowacyjności uczniów w dzisiejszym świecie technologii informacyjnej dzieliły się swoim doświadczeniem bibliotekarki z Ukrainy podczas konferencji metodycznej dla nauczycieli języka ukraińskiego z województwa warmińsko-mazurskiego 12 października 2018 r. w **Szkole Podstawowej nr 8 im. Łesi Ukrainki z Ukraińskim Językiem Nauczania w Bartoszycach**.

Dzięki współpracy ze Lwowską Obwodową Biblioteką dla Dzieci odbyła się niezwykle interesująca forma doskonalenia nauczycieli języka ukraińskiego. W formie prelekcji, prezentacji multimedialnych i warsztatów uczestnicy konferencji poznawali zasoby Internetu, które można wykorzystać w pracy z uczniami podczas lekcji języka ukraińskiego, historii i geografii Ukrainy. Niezwykła różnorodność tematyczna (literatura dziecięca i młodzieżowa, leksyka, gramatyka, praktyczna nauka języka ukraińskiego i doskonalenie sprawności językowej, tematyka historyczna i geograficzna, słowniki on-line) oraz dzielenie się przykładami dobrych praktyk wzbogaciły wiedzę nauczycieli języka ukraińskiego oraz nauczycieli innych przedmiotów prowadzonych w języku ukraińskim.

Obecnie nauczyciele języka ukraińskiego pracują bez odpowiednich podręczników i ćwiczeń do nauki języka ukraińskiego i zdani są na własne wypracowane i stworzone materiały ćwiczeniowe i pomoce dydaktyczne, dlatego też tak ważna jest wymiana doświadczeń i przykładów dobrej praktyki. Ponadto, specyfiką nauczania języka ukraińskiego w szkolnych

i międzyszkolnych zespołach nauczania języka ukraińskiego jest praca z uczniami w grupach łączonych, w których uczą się dzieci z różnych klas i prezentują różny poziom edukacyjny, dlatego też niezbędna jest przede wszystkim indywidualizacja nauczania, a co za tym idzie – odpowiednie umiejętności metodyczne i dobre przygotowanie merytoryczne nauczycieli. Problemem w nauczaniu dzieci ukraińskich jest brak odpowiednich pomocy dydaktycznych, gdyż nie każdy nauczyciel ma możliwość wyjazdu na Ukrainę, aby tam, w księgarni czy w odpowiednich sklepach, zaopatrzyć się w plakaty i gry dydaktyczne i inne pomoce, pozwalające na kształtowanie kompetencji kluczowych w zakresie czytania, pisania i porozumiewania się w języku ukraińskim, a także kompetencji w zakresie świadomości i ukraińskiej ekspresji kulturalnej.

W związku z powyższym dla każdego nauczyciela tak ważne i niezbędne są dydaktyczne zasoby internetowe i umiejętne wykorzystanie ich w procesie dydaktycznym tak, aby rozwijać kreatywność uczniów, nie zapominając jednocześnie o wykorzystaniu w miarę możliwości tradycyjnych ukraińskich książek dla dzieci i młodzieży.

Nauczyciele podczas konferencji z zainteresowaniem pracowali z tablicą interaktywną przy prezentacji programu edukacyjnego do nauki alfabetu ukraińskiego „Myszeniatkowaabetka”. Poznali również możliwości współpracy z lwowską biblioteką, a także udziału w międzynarodowym projekcie „My Ukraińcy – Ja i Ty”, w ramach którego, między innymi, bibliotekarze z Ukrainy prowadzą lekcje z kulturoznawstwa, literatury dla dzieci w formie on-line.

Warto zaznaczyć, iż nauczyciele z międzyszkolnego punktu nauczania języka ukraińskiego z Olsztyna, Dobrego Miasta, Lidzbarka Warmińskiego i Szkoły Podstawowej nr 8 im. Łesi Ukrainki z Bartoszyc już biorą udział w tym projekcie, który jest wielkim wsparciem w ich pracy dydaktycznej i cieszy się dużym zainteresowaniem wśród uczniów.

Podczas bartoszyckiego spotkania obecni mieli okazję do rozmów na tematy ukraińskiej edukacji w Polsce i na Ukrainie, sytuacji ukraińskiego szkolnictwa na wschodzie Ukrainy. Był też czas na relaks podczas warsztatów kulturoznawczych, gdzie nauczyciele nauczyli się wykonywać patriotyczne bransolety. Umiejętności te z pewnością przekażą na lekcjach swoim uczniom.

W imieniu własnym oraz wszystkich nauczycieli gorąco dziękuję gościom z Ukrainy: Olenie Kremniowej i Katerynie Suchorebskiej ze Lwowa, Lubie Savaryn z Sambora i Oldze Zabenko, która przyjechała aż z obwodu dnipropropietrowskiego, za podzielenie się wiedzą i doświadczeniem oraz bezcenny czas poświęcony nauczycielom z Polski.

Lubomira Tchórz
W-M ODN w Olsztynie

